

Cov lus qhia rau kev siv Wi-Fi rau zej tsoom yam nyab xeeb

Cov coj tsis zoo tuaj yeem coj kom zoo dua koj hauv online. Nyeem hauv qab no rau qee cov lus qhia los txiav txim siab yog tias koj xav siv Wi-Fi rau zej tsoom.

Txhawm rau los daws rau Tus Kab Mob Khaus Laus Nam Vais Lav (Coronavirus) tshwm sim thiab kaw kev lag luam thiab tsev qiv ntawv, ntau ntawm peb siv sij hawm ntau zaus hauv online. Yog li ntawd, peb yuav tau siv Wi-Fi rau zej tsoom los txuas rau hauv is taws nem. Yog tias koj pom koj tus kheej xav tau siv Wi-Fi rau zej tsoom, thov ua raws li cov lus qhia hauv qab no los ntawm xeev Tus Thawj Saib Xyuas Kev Ntiag Tug los pab tiv thaiv koj cov ntaub ntawv:

1. Txheeb kom koj muaj lub nev vawj raug.

Nco ntsoov tias koj tau txuas rau lub nev vawj kom raug. Tej zaum cov coj tsis zoo yuav tsim cov nev vawj ua ke uas saib tsis muaj kev phom sij raws li lawv lub npe tab sis qhov tseeb yog qhov coj koj txuas nrog lub nev vawj teeb tsa kom pom koj cov kev nkag hauv is tawj nem. Qhov no txhais tau tias yog koj nkag rau cov ntaub ntawv nkag mus los sis tus phav xa vawj (password) nkag mus rau cov vev xaib, tus tub nyiag yuav muaj peev xwm nyiag koj cov ntaub ntawv. Txhawm rau tiv thaiv qhov no, nyeem cov npe hauv nev vawj kom zoo thiab yog tias ua tau, nug tus neeg ua hauj lwm los sis kos daim paib ntawm lub lag luam kom paub tseeb tias lub nev vawj puas tsim nyog.

Cov nev vawj uas muaj kev siv ntau, zoo li cov nev vawj kas fes kas fes uas paub zoo, yuav tsis tshua muaj kev ntseeg vim tias lub tuam txhab ua hauj lwm hauv lub nev vawj yog kev pab cuam nrog lawv cov kev lag luam. Cov nev vawj uas koj paub feem ntau muaj kev nyab xeeb dua li cov nev vawj Wi-Fi dawb sib koom ua ke uas yuav qhia tawm hauv koj lub xov tooj rau hauv qhov chaw rau pej xeeb.

2. Tua qhov nws txuas nws yam tsis tau siv neeg.

Muaj ntau cov khoom siv (cov xov tooj ntawm tes, cov khoos phis tawj nqa, thiab cov xov tooj thej lev) muaj qhov kev teeb rau txuas yam tsis siv neeg. Cov chaw no tso cai rau koj cov khoom siv tau sib txuas rau cov nev vawj nyob ze. Qhov no tsis ua li cas nrog cov nev vawj ntseeg siab

tau, tab sis nws kuj tseem tuaj yeem txuas koj cov cuab yeej rau covnev vawj uas tej zaum yuav tsis muaj kev nyab xeeb. Koj tuaj yeem tua kev siv qhov no los ntawm kev teeb hauv koj lub cuab yeej. Tua cov kev teeb no cia, tshwj xeeb tshaj yog thaum koj taug kev mus rau qhov chaw tsis paub zoo. Raws li kev ceev faj ntxiv, koj tuaj yeem xaiv rau “forget network (hnov qab vev vawj)” tom qab siv cov Wi-Fi rau pej xeeb tag.

Koj yuav tsum tau saib xyuas koj li Bluetooth thaum nyob hauv cov chaw sab nraum zoov. Kev txuas Bluetooth tso cai ntau yam sib txuas lus nrog txhua lwm yam, thiab ib tus neeg nyiag tuaj yeem nrhiav qhib xas nyas Bluetooth kom tau txais kev nkag mus rau koj cov cuab yeej. Tua qhov kev ua hauj lwm no rau hauv koj lub xov tooj thiab lwm cov cuab yeej thaum koj nyob hauv thaj chaw tsis tau paub zoo.

3. Tua kev sib qhia ntaub ntawv.

Nco ntsoov tias tua qhov cov ntawv qhia kev xaiv thaum nyob ntawm cov Wi-Fi rau zej tsoom. Koj tuaj yeem tua cov ntaub ntawv sib qhia los ntawm tus qauv ua hauj lwm (system) uas xav tau los sis control panel, nyob ntawm koj lub qauv kev ua hauj lwm (system). AirDrop yog qhov ua piv txwv ntawm cov ntawv sib qhia cov ntsiab lus uas koj yuav xav muab tua cia. Qee cov qauv ua hauj lwm (system) xws li Windows/PC yuav muab cov ntaub ntawv faib tawm rau koj los ntawm xaiv qhov kev xaiv “public” thaum txuas rau lub nev vawj rau pej xeeb tshiab rau thawj zaug.

Cov kauj ruam rau kev tua cov ntaub ntawv sib qhia

Nyob hauv PC:

1. Nkag Mus rau Nev Vawj thiab Qhov Chaw Sib Faib.
2. Tom qab ntawv Hloov cov kev teeb rau kev sib faib.
3. Tua cov ntaub ntawv thiab cov tshuab luam ntawv tawm.

Rau Cov Mac:

1. Mus rau Qhov Qauv Xav Tau.
2. Xaiv Rau Kev Sib Koom.
3. Tsis xaiv txhua yam.
4. Txuas ntxiv hauv Finder, nyem rau ntawm AirDrop, thiab xaiv Tso cai mus nrhiav tau ntawm: Tsis Muaj Leej Twg.

Rau iOS, tsuas yog nrhiav AirDrop nyob hauv Control Center thiab tua nws xwb.

4. Siv VPN.

Txiva txim txog kev teeb VPN (Nev Vawj Ntiag Tug Nyob Ncuab Deb) nyob hauv koj lub cuab yeej. VPN yog qhov kev xaiv nyab xeeb tshaj plaws rau digital kev ceev ntiag tug ntawm Wi-Fi rau zej tsoom. Nws zais koj cov ntaub ntawv thaum nws hla mus thiab los ntawm koj lub cuab yeej thiab ua qhov thaiv “qhov” kom koj cov ntaub ntawv tsis tuaj yeem pom thaum nws hla hauv lub nev vawj.

5. FBI ceeb toom txog qhov sau cov vev xaib – HTTPS.

[FBI tau ceeb toom](#) txog cov vev xaib nrog chaw nyob uas pib nrog “https.” Qhov pom ntawm “https” thiab lub icon xauv yuav tsum taw qhia lub vev xaib kev nyab xeeb thiab cov qhua tuaj yeem sib faib cov ntaub ntawv yam nyab xeeb. Txawm li cas los xij, cov kev nyiag cyber tam sim no tab tom ua kom tau txais kev ntseeg siab ntawm cov pej xeem los ntawm kev ntxias cov tib neeg rau cov vev xaib tsis zoo uas tau koom nrog https thiab muaj kev nyab xeeb thaum lawv tsis nyob.

FBI Cov Lus Pom Zoo:

- Tsis txhob ntseeg siab rau lub npe hauv email: nug lub hom phiaj ntawm email ntsiab lus.
- Yog tias koj tau txais email ceeb toom nrog qhov txuas los ntawm tus neeg koj paub, paub meej tias cov lus yog qhov raug cai los ntawm kev hu xov tooj los sis xa email tiv tauj. Tsis txhob teb ncaj qha rau email txawv.
- Txheeb xyuas cov ntawv sau tsis raug los sis tsis raug nyob hauv kev txuas (piv txwv, yog tias chaw nyob uas yuav xaus rau “.gov” pauv xaus rau “.com”).
- Tsis txhob ntseeg rau lub vev xaib tsuas yog vim nws muaj lub icon xauv los sis “https” hauv qhov chaw nyob browser.

6. Tsis pom zoo rau kev nkag mus rau cov ntaub ntawv txawv.

Txawm hais tias koj muaj ib lub VPN nws yog tseem tsis pom zoo kom nkag mus rau cov ntaub ntawv ntiag tug ntawm hauv tuam txhab, los sis cov ntaub ntawv ntiag tug ntawm cov ntaub ntawv zoo ib yam li tus lej xaus saus ntawm cov nev vawj rau pej xeem tsis muaj kev tiv thaiv. Txawm hais tias muaj cov nev vawj rau pej xeem uas muaj kev nyab xeeb tuaj yeem tsim kev pheej hmoo. Siv koj qhov kev txiav txim siab zoo tshaj plaws yog tias koj yuav tsum nkag mus rau cov as qhauj ntawm Wi-Fi rau zej tsoom. Rau kev xa nyiaj xtiag, nws yuav zoo dua yog siv koj lub xov tooj smartphone cov hotspot ua hauj lwm.

7. Muaj kev nyab xeeb thiab tsis muaj kev nyab xeeb.

Nws yeej muaj ob hom ntawm cov nev vawj Wi-Fi rau zej tsoom: Muaj kev nyab xeeb thiab tsis muaj kev nyab xeeb.

Thaum twg los xij uas tsim nyog txuas rau cov nev vawj muaj kev nyab xeeb rau zej tsoom. Lub nev vawj tsis muaj kev nyab xeeb tuaj yeem txuas tau yam tsis muaj ib yam kev ruaj ntseg zoo ib yam li tus phav xa vawj (password) los sis kev sau npe nkag mus. Lub vev xaib muaj kev nyab xeeb feem ntau xav kom tus neeg siv pom zoo rau cov lus ceeb toom thiab cov cai, sau npe tus as khauj, los sis ntaus tus phav xa vawj (password) ua ntej kev txuas nrog lub nev vawj.

8. Qhib koj li firewall.

Yog tias koj siv ib lub khoos phis tawj nqa, qhib koj li firewall thaum nyob siv Wi-Fi rau zej tsoom. Qhov firewall ua cov txheej txheem uas tiv thaiv koj lub cuab yeej los ntawm kev hem thawj. Tej zaum cov neeg siv yuav tua Windows firewall vim tias muaj cov ceeb toom tawm tuaj thiab tom qab ntawd hnov qab nws. Yog tias koj xav tau rov qhib dua nws ntawm PC, tom qab ntawv mus rau Control Panel, “System and Security” thiab xaiv “Windows Firewall”. Yog tias koj yog ib tus neeg siv Mac, mus rau “System Preferences”, tom qab ntawd “Security & Privacy”, txuas ntxiv rau “Firewall” nyem rau kom tua.

9. Siv cov software tua vais lav.

Tsis tas li ntawd nco ntsoov nruab teeb qhov hloov tshiab tshaj plaws (latest version) ntawm lub program tiv thaiv vais lav ntawm koj lub khoos phis tawj nqa. Cov program Tiv Thaiv Vais Lav (Antivirus) tuaj yeem pab tiv thaiv koj thaum siv Wi-Fi rau zej tsoom los ntawm kuaj malware uas yuav nkag rau hauv koj lub qauv ua hauj lwm (system) thaum siv cov nev vawj sib koom. Kev ceeb toom yuav ceeb toom koj yog paub tias muaj vais lav nkag rau hauv koj lub cuab yeej los sis yog tias muaj ib qho hauj lwm ntxim nyiam, tawm tsam, los sis yog malware nkag rau hauv koj qhov qauv.

10. Siv ob-yam los sis ntau yam kev ntsuas xyuas kom raug.

Siv cov khoom kuaj xyuas ntau yam (MFA) thaum sau npe nkag mus rau hauv cov vev xaib nrog koj cov ntaub ntawv ntiag tug. Qhov no txhais tau tias koj muaj tus lej txheeb xyuas thib ob (ntaus ntawv hauv koj lub xov tooj los sis muab los ntawm app los sis tus yuam sij lub cev) uas tiv thaiv koj ntxiv. Yog li txawm tias ib tug tshawb nyiag tau koj lub npe siv thiab tus phav xa

vawj, lawv tuaj yeem nkag mus tsis tau rau koj tus as khauj yam tsis muaj tus lej cim kev lees paub.

11. Saib xyuas koj cov cuab yeej ntiag tug.

Tsis txhob cia koj lub khoos phis tawj nqa, xov tooj thej lev, los sis lub xov tooj smartphone nyob hauv qhov chaw pej xeem los sis tsheb. Txawm hais tias koj tau ceev faj txog ntawm Wi-Fi nev vawj, uas yuav tsis txwv ib tus neeg los ntawm kev txeeb koj cov cuab yeej los yog nyiag saib ntawm koj cov ntaub ntawv. Paub txog koj ib puag ncig thiab nco ntsoov txog cov neeg ib puag ncig koj.

12. Lwm cov lus qhia txog kev nyab xeeb hauv online.

Nov yog qee qhov lus qhia rau kom nyob hauv online yam nyab xeeb, tshwj xeeb yog tias koj siv Wi-Fi zej tsoom kev txuas:

- Siv cov phav xa vawj (password) kom xav nyuam.
- Nkag koj tus lav hav cuab yeej.
- Paub txog ntawm cov email tshaj tawm.
- Ceev faj yam koj tso rau hauv kev tshaj xov xwm. Ntau cov lus qhia ntawm tus kheej tuaj yeem pab rau cov neeg nyiag nkag (hacker) twv tau tuas phav xa vawj.
- Lwm tawm cov ntaub ntawv qub uas koj tsis xav tau ntxiv lawm.
- Yog tias lub nev vawj nug koj los nruab cov software ntxiv los sis lub tchawb nrhiav (browser) txuas ntxiv tsis txuas nrog.
- Xyuas kom tseeb tias thaj ua rau thaj thiab software hloov tshiab tau nruab rau hauv koj lub cuab yeej los tiv thaiv tawm tsam cov teeb meem uas paub.